

BIBRAAD

VERSLAG Open Forum BIBRAAD 21 februari 2024

Aanwezig:

Leden van de kern: Imelda Debodt, Chantal Kumps, Marian Pay, Marjon Van Moorsel (voorzitter), Rik Verhaeghe, Jan Wastiels, Pieter Muyldermans (schepenen), Annemie Pijcke (verslag)

Andere vrijwilligers: Martine Alsteens, Alain Borreman, Rita Charlier, Anne-Mie Laureys

Andere gebruikers: Willem De Bruyn, Francis De Keuster, Marie-Paule De Lil, Jenny Mariën, Veronique Muyldermans, Stefaan Van den Broek

Verontschuldigd: Ria Arits, Rita Dekerk, Kudrun Delplancke, Veerle Vandersype

1. Goedkeuring verslag van de bijeenkomst van 13 december 2023

De leden hebben het verslag goedgekeurd via e-mail.

2. Van bibraad naar bibforum

De bibraad is altijd al een beetje anders geweest dan de andere gemeentelijke adviesraden. Hier geen wettelijke verplichting of vertegenwoordiging van verenigingen.

Bij het begin van deze legislatuur, in 2019, is het beheersorgaan (met de helft politieke vertegenwoordiging en de helft gebruikers) omgevormd naar een gebruikersraad. De statuten bepalen dat er minstens 3 vergaderingen per jaar moeten zijn, waarvan één opengesteld voor alle geïnteresseerden. De bibraad wordt uitgenodigd voor het interradenoverleg maar de agenda is meestal niet van toepassing op onze werking.

Met het oog op de start van de volgende legislatuur in 2025, waarbij de adviesraden opnieuw worden samengesteld, denken we al eens na over de toekomst van onze raad.

We hoorden van de leden van de kern vorige keer dat ze het volgende belangrijk vinden:

- *Informatie over de werking krijgen*
- *Klankbord voor de werking zijn*
- *Activiteiten voorbereiden en eigen initiatieven ontwikkelen*

Het zou in dit verband interessant zijn om ook met de vrijwilligers te kunnen overleggen. Enerzijds om hen nog meer bij de 'bibcommunity' te betrekken, maar ook kunnen zij die regelmatig achter de schermen werken, waarschijnlijk een valabele inbreng hebben.

Daarom polsen we bij de aanwezigen hoe ze hun fanschap zien aan de hand van een petitie. Er worden briefjes uitgedeeld waar de aanwezigen kunnen punten geven aan verschillende profielen:

- **Ambassadeur:** *ik maak graag reclame voor de bib maar liever geen vergaderingen voor mij*
6 aanwezigen gaven dit 3 punten
1 aanwezige gaf dit 2 punten
1 aanwezige gaf dit 1 punt
- **Actieve fan:** *Ik wil voor bepaalde zaken wel een handje toesteken, op regelmatige basis of occasioneel, en indien nodig in een werkgroepje overleggen*
4 aanwezigen gaven dit 3 punten
3 aanwezige gaven dit 2 punten

- **Geïnteresseerd klankbord:** *Je mag me altijd vragen om mee na te denken en te overleggen over de werking*
4 aanwezigen gaven dit 3 punten
3 aanwezige gaven dit 2 punten
1 aanwezige gaf dit 1 punt
- **Initiatiefnemer:** *Ik heb wel wat ideeën waar ik me graag met de bib wil achter zetten*
2 aanwezigen gaven dit 3 punten

Uit deze snelle bevraging blijkt dat het merendeel van de aanwezigen graag wil betrokken worden bij de werking. 7 mensen voelen zich min of meer 'actieve fan' en 'geïnteresseerd klankbord' en willen mee vergaderen over de werking en bepaalde projecten. 2 mensen willen zelfs initiatief nemen. Dit sluit mooi aan bij het idee van de vorige vergadering om te evolueren naar een lossere, informelere samenwerkingsverband met wisselende werkgroepen en één maal per jaar een groter forum waar alle 'fans' samenkomen om uit te wisselen, terug te blikken en vooruit te kijken.

Deze nieuwe manier van werken wordt verder aangepakt in de volgende bijeenkomsten in de loop van 2024 zodat ze van start kan gaan wanneer in 2025 de nieuwe legislatuur begint.

3. Werkingsverslag 2023 en actiepunten voor 2024

Het werkingsverslag wordt overlopen.

De aanwezigen merken op dat ze hiermee een kijkje kregen achter de schermen, wat heel interessant en informatief is, en dat ze een aantal diensten van de bib ontdekt hebben, bijvoorbeeld het krantenarchief, het inschrijfformuliertje voor de nieuwsbrief... Het is nodig om digitale collecties en bibdiensten regelmatig onder de aandacht te brengen, bijvoorbeeld op een ouderwets schoolbord, of als 'Weet je dat...' in de nieuwsbrief en in Hier Hoeilaart.

De bibraad keurt het werkingsverslag en de actiepunten voor 2024 goed.

4. E-boeken in de collectie

Even recapitulieren:

Sinds zomer 2017 leent de bib e-boeken uit, zowel op e-readers van de bib als op de eigen toestellen van lezers. We hebben hiervoor een vast publiek, enerzijds oudere mensen die veel lezen en die vroeger op groteletterboeken zouden overgeschakeld zijn, anderzijds mensen die dit handig vinden voor o.a. op reis.

In 2020 startte Cultuurconnect met de Cloudlibrary, een Vlaams e-boekenplatform waar leden van aangesloten bibliotheken van thuis uit e-boeken kunnen uitlenen. Slechts 1/3 van de bibliotheken sloot aan. De overige werden afgeschrikt door de hoge kostprijs, het verouderd en dus weinig aantrekkelijk aanbod, het systeem dat afgestemd is op smartphones maar stroef voor de e-reader... en bleven hun eigen e-boeken aankopen en uitlenen.

Ook wij zijn niet ingestapt op de Vlaamse Cloudlibrary, ondanks een aantal nadelen aan ons systeem. Zo is er de omslachtige uitleenprocedure: de lener moet naar de balie komen om uit te lenen en in te leveren, hetgeen op drukke momenten de balie extra belast. Het aankopen, invoeren, kaartjes maken... vragen meer werk dan voor fysieke boeken.

Om ons aanbod voor onze veellezers alvast te vergroten zijn we midden 2020 met Bertem, Boutersem, Huldenberg en Tervuren een gezamenlijk platform gestart zodat we makkelijk elkaars e-boeken kunnen uitlenen. Dit is een succesverhaal.

Onze collectie telt momenteel 9 e-readers en bijna 700 titels van e-boeken. Op het platform staan bijna 2.800 titels. Het wordt steeds vaker gebruikt door de lezers. Dankzij de introductie van een 'winkelmandje' kunnen we een deel van de workflow vooraf doen waardoor de balie minder belast wordt.

Momenteel staat het uitlenen van e-boeken door bibliotheken volop ter discussie. In afwachting van een wettelijk kader wordt oogluikend toegestaan dat we ze mogen behandelen als fysieke boeken als we kunnen aantonen dat elk exemplaar slechts aan één persoon tegelijk wordt uitgeleend en als de leners zich er via handtekening toe verbinden de boeken niet te zullen opslaan of verspreiden.

De uitgeversector is echter zwaar aan het lobbyen om dit wettelijk te laten verbieden en dreigt zelfs met gerechtelijke stappen. Voor steeds meer bibliotheken is dit aanleiding om te stoppen met de eigen collectievorming en naar de Cloudlibrary over te stappen. Die begint trouwens aantrekkelijker te worden qua aanbod (meer recente boeken, ook non-fictie, Engels- en Franstalig, young adult...). Ondertussen is meer dan 2/3 van de bibliotheken aangesloten.

Bib Overijse, die er van in het begin bij is, getuigt van groeiende uitleencijfers. Wij merken aan de balie dat er ook bij onze leners steeds meer vraag naar is. Maar op dit ogenblik moeten we hen naar Overijse sturen om hun lidmaatschap daar te activeren zodat ze op de Cloudlibrary geraken.

Bib Tervuren heeft de discussie binnen de regio op gang gebracht. Omwille van de onzekere toekomst van de eigen collectie en de belasting van de balie denken ze eraan naar de Cloudlibrary over te stappen, liefst met de hele regio.

De voor- en nadelen van beide systemen worden besproken.

DRUIVENSTREEKPLATFORM

VLAAMSE CLOUDLIBRARY

GEBRUIKSVRIENDELIJKHEID

- ⊗ uitlenen aan de balie - hetgeen potentiële gebruikers naar Overijse leidt
- ⊙ gemakkelijk voor (oudste deel van) huidig publiek

- ⊙ online uitlenen - kan dus nieuw publiek aantrekken

- ⊗ voor invoer & balie: tijdrovend

- ⊗ ons ouder publiek zal hulp nodig hebben om te zoeken en te downloaden, misschien voor een deel blijven naar de balie komen
- ⊗ voor balie: zware overgangperiode en hulp zal voor een deel blijvend nodig zijn

AANBOD

- ⊙ vraaggericht
- ⊙ op maat van de huidige gebruiker
- ⊗ enkel Nederlandse titels, weinig non-fictie wegens adobe-beveiliging

- ⊗ centraal bepaald
- ⊗ geen recente titels, reeksen onvolledig
- ⊙ met non-fictie, Engels, Frans, young adult - kan dus nieuw publiek aantrekken

KOSTPRIJS

- ⊙ we beslissen zelf € 850 in 2022
€ 1.350 in 2023

- ⊗ € 3.290 / jaar (vaste kost € 925 + € 0,205/inw) jaarlijkse indexering, evt regiokorting 10 of 15%

BOVENDIEN

- ⊗ geen wettelijk kader
- ⊙ uitleningen volgen de gewone regels (beheer via Mijn Bib, attenderingen)

- ⊙ juridisch in orde
- ⊗ apart systeem met eigen regels: slechts 2 uitleningen en reservaties tegelijk
- ⊙ geen boetes maar boeken verdwijnen vanzelf na 6 weken
- ⊗ omslachtig voor het lezen op e-reader (via pc en met adobe-software)
- ⊙ landelijke promocampagnes

- ⊗ enkel promo via eigen kanalen

Omdat we de voorbije weken gebruikers hierover aanspraken, hebben we enkele reacties:

"Ik ben heel blij dat er een aanbod is van e-boeken. Ik maak hier echter zelden van gebruik omdat het voor mij moeilijk is om tijdens de openingstijden wanneer er een medewerker aanwezig is te komen. Voor mij zou de Vlaamse Cloudlibrary dus heel fijn zijn. Het systeem voor de gewone boeken met de ruime openingstijden is echt luxe."

"Mijn dochter heeft dyslexie. Ik zou eens met e-boeken willen proberen om haar aan het lezen te krijgen. Jammer dat jullie geen aanbod voor kinderen hebben."

"Ik zit op de Cloudlibrary via mijn lidmaatschap bij Bib Oostende. Als jullie zouden overstappen heb ik geen reden meer om hier te komen en dat zou jammer zijn want jullie aanbod is toch wel veel aantrekkelijker."

"Ik heb geen computer en kan er niet mee werken. Ik hoop dat ik kan blijven komen met mijn e-reader om er boeken op te laten zetten."

Onder de aanwezigen zitten ook regelmatige e-boeklezers en deze beamen het mooie aanbod op ons platform dat goed werkt.

Advies van de bibraad:

De Cloudlibrary biedt voordelen, bijvoorbeeld voor mensen die graag op hun tablet of smartphone lezen: je hebt slechts één toestel nodig en je hoeft je niet te verplaatsen naar de bib. Ook biedt het een breder aanbod waarmee de bib ander publiek zou bereiken.

Maar voor de huidige lezers is het aanbod op de Cloudlibrary onvoldoende. Ze zouden blijven vragen naar recente bestsellers waardoor de bib de twee systemen zou moeten aanbieden. Bovendien verkiezen de meeste gebruikers het comfort van een e-reader en zullen ze de hulp van de baliedewerker nodig hebben om boeken van de cloudlibrary op hun toestel te zetten aangezien de procedure vrij lastig blijkt.

De bibraad is zich ervan bewust dat het ontbreken van een wettelijk kader voor een onzekere situatie zorgt, maar vindt het op dit ogenblik niet nodig om te stoppen met het aankopen van eigen e-boeken.

Voorlopig ziet de bibraad onvoldoende redenen om over te stappen naar de Cloudlibrary.

Ze vraagt aan de bibliothecaris om met de regio te onderzoeken in hoeverre het platform van de Druivenstreek verder kan geoptimaliseerd worden. Zo is het winkelmanje een prima toevoeging, zowel voor de baliedewerker als voor de klant. Indien er nog meer inspanningen geleverd zouden worden om deze dienst bekend te maken bij de gebruikers, zou het nog minder belastend zijn voor de balie.

5. Dienstreglement: evaluatie jeugdblokkade

Bij de vorige wijziging aan het regionale uitleenreglement is op vraag van Overijse en Tervuren de jeugdblokkade ingevoerd: het verbieden aan de kinderen onder de 12 jaar om materialen uit de volwassenencollectie uit te lenen. Niet zozeer om morele redenen, wel omdat blijkt dat sommige ouders permanent de kaarten van de kinderen gebruiken om zelf geen lidgeld te moeten betalen. Voor grotere bibliotheken betekende dit een aanzienlijke derving van lidgelden. Wij waren er minder voor te vinden omdat we vreesden dat dit voor gezinnen waar verschillende bibpassen in gebruik zijn, voor verwarring zou kunnen zorgen aan de zelfbedieningsbalie.

Ondertussen zijn we een jaar verder en merken we dat er eigenlijk weinig problemen zijn. De gezinnen hebben snel geleerd om onderscheid te maken tussen jeugd- en volwassen uitleningen. Af en toe is er een volwassen lener die iets niet kan uitlenen om hij de bibpas van een kind gebruikt, maar die schrijft zich dan steeds zonder probleem in. De financiële impact van de maatregel is bij ons eerder beperkt: we schreven in 2023 slechts 5 volwassenen meer in dan in 2022.

De bibraad stemt in met het behoud van de jeugdblokkade.

6. Evaluatie Toast Literair

Tijdens vorige vergadering was de editie van januari 2023 nog aangekondigd als 'vermoedelijk de laatste' omdat we dit reeds meer dan 10 jaar doen voor een slinkend publiek.

Het was echter een zeer geslaagde editie:

- weinig voorbereidingswerk door het wegvallen van de verkiezing van het beste boek
- zeer goede interactie met het publiek
- goede samenwerking en taakverdeling tussen de vrijwilligers van Davidsfonds en de bibliothecaris
- samen met de BOEK&dates (lezers praten over boeken) is dit onze enige activiteit over literatuur
- nadien bleven mensen lang napraten, boekentips uitwisselen... het was zeer gezellig

Kortom, het lijkt nu ondenkbaar dat we dit niet meer zouden doen. Maar we gaan wel nadenken over hoe we nieuw publiek kunnen aantrekken, bijv. de leesclubs elders in de regio, of via Facebook...

7. Varia & rondvraag

- Overzicht van de activiteiten in het voorjaar met o.a. in maart: Jeugdboekenmaand rond sport & spel:
2/3: Iedereen Felix met o.a. demonstratie Brabantse boekbindersgilde in de bib

2/3: boekengymnastiek voor kleuters
6/3 14u30-16u30: spelnamiddag 'Engelkrijt'
7/3 17u30-19u: Schaakmaten
9/3: boekengymnastiek voor kleuters met Maïssam
14/3: spelletjesavond voor tieners
16/3: boekengymnastiek voor kleuters
20/3 14u30-16u30: spelnamiddag 'Wilma Wonder en de tak'
21/3: Spelletjesavond voor tieners
23/3: boekengymnastiek voor kleuters
28/3: Spelletjesavond voor tieners
30/3: boekengymnastiek voor kleuters
15-22-29/4 en 13/5: Smartphonecursus
21/4: BOEK&date
28/4: Slotfeest Leesjury in Tervuren
3/6: Smartcafé Op wandel met je toestel
17/6: Smartcafé: Foto's bewaren en beheren

- Een lener vraagt of het mogelijk is om aan de zelfbediening verwittigd te worden als je een boek uitleent dat je recent reeds leende. Dit wordt onderzocht.
- De aanwezigen vinden het belangrijk dat we blijven inzetten op communicatie: via de gewone kanalen, aan de balie, nieuwe dingen uittesten... Een ideetje: misschien moeten we OKRA eens een rondleiding geven.

Datum volgende bibraad: in juni - wordt later bepaald



Annemie Pijcke
secretaris



Marjon Van Moorsel
voorzitter

